

Előfizetési díj.

Vidékire postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órá helyben	1 „
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadjunk el.	
Egyes szám ára 5 kr.	

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Belkírály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes czikkék díjazatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Ötven hasabozott garmond sor vagy annak tere 6 fr. Helyegdíj minden hirdetés után 30kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Hasasstein et Vogler
Wien
Wallfischgasse Nr. 10

Nyitlertéri czikkék

garmond sora után 25 kr. fizetendő

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1874. második fél évi folyamára.

„KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy órá	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar kiküldése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadjunk el.

Az előfizetési pénzek, legezelszerűben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálok.

A „KELET“ kiadóhivatala.

Budapest, július 9. 1874.

(M. A.) A vasuti csatlakozások tárgyában Romániával kötött nemzetközi egyezmény egész hazánk, de főleg az erdélyi rész kereskedelmi életére s anyagi jólétére nézve oly döntő fontossággal bír, hogy lehetetlen ismételve nem foglalkoznunk annak főbb momentumaival.

Mint tudva van, kormányunk és a román kormány közt már 1869-ben jött létre egy nemzetközi szerződési tervezet, melyben csatlakozási pontokul a tömösi s orsovain kívül még az ojtói, vulkáni s bodzai sorosok is ki voltak jelölve. E tervezetet azonban a román kamrák nem fogadták el, s midőn a múlt év folytán — a román kormány kezdeményezésére — ismét fölvetették az alkudozások elejtett fonala, mindkét fél, okulva az előbbi tapasztalásból, jobbának látta már csak a gyakorlati kivihetőség szempontjából is egyelőre csak két csatlakozási pontra szorítkozni, melyek közül egyik kiválólag Romániának, a másik kiválólag Magyarországnak érdekeit leendő előmozdítani hivatva.

E felfogás alapján lőn a nemzetközi szerződésbe hazánk érdekeire való tekintettel a tömösi, Románia szempontjából az orsovai csatlakozás fölveve.

A kérdés csak az, helyesen járt-e el a magyar kormány, midőn hazánk érdekeinek

szemelőtt tartásával minden más csatlakozási pont fölött a tömösinek adott elsőseget?

Mi e kérdésre az előttünk fekvő adatok összehasonlítása alapján határozott igennel válaszolunk.

A keleti vasut csatlakozása által egy ver senyképes vonalat kelle létrehozniuk a temesvár-orsovai pálya által keletkező másik világforgalmi vonallal szemközt. A különböző vonalak versenyképességére pedig tudvalevőleg jelentékeny befolyással van azok hosszúsága. E tekintetben a tömösi csatlakozással egyetlen más pont sem állja ki a concurrentiát. Brassyótól Tömösig részünkre alig három mfnyi vonal esik, míg Bodzaig vagy Ojtozig kétféle háromszor annyi. Románia legfontosabb kereskedelmi pontja, Bukarest és Calais, illetőleg London közt Tömösön át létesíthető a legrövidebb összeköttetés, míg Ojtozon át ez kilencz mfddel lenne hosszabb.

A tömösi csatlakozás mellett szól, azon jelen körülményeink közt kiváló figyelmet érdemlő tekintet is, hogy hazánkra nézve minden más összeköttetésnél jutányosabb. Mert a brassó-tömösi vonal — a készen levő tervek szerint — óriási talaj-nehezései dacára sem kerül többé 4½ milliónál, míg a bodzai vagy ojtói legalább 9 milliót venne igénybe.

Végül — hogy még csak egyikét említjük meg a felhozható főbb argumentumoknak — a tömösi csatlakozást kelle kormányunknak azért is választania, mert ennek létesítése céljából Romániának hosszabb vonalrészét kell kiépítenie s általában nagyobb áldozatot hoznia, mint bármely más összeköttetési pont választása esetén. Ezen áldozat kieszközölésére pedig csak is most volt alkalom, midőn mi viszont érette a Romániára nézve életkérdést képező orsovait adhatjuk. Ez volt egyetlen föttétel, mely alatt Romániától a tömösi csatlakozást ki lehetett eszközölni, míg a többi idő folytán minden jelentékenyebb nehézség nélkül létesíthető leendő.

A képviselőház július 9-én hosszú tanácskozási huzavona után csakugyan elfogadta a választási törvényjavaslat 2. §-át. E §. a régi jogról szól. Goszman azt indítványozá, hogy a nemzeti választási joga érintetlenül tartassék fenn, ugy mint 48 előtt; Fabricius a régi jogot egészen s azonnal megszüntetni indítványozá. Orbán Balázs a székelyek egyenkénti választási joga mellett adott be határozati javaslatot. Irányi Dániel a 48-iki választási törvény szigorú magyarázatát követelte, mindazokat, kik 48-ban nem gyakorolták tényleg a jogot, kizárni javasla. Végre Tisza Kálmán a balkezőp ismeretes határozati javaslatát nyújtotta be, mely szerint e szakaszból azt kíváná kimondatni, hogy mindazok, kik igazolják, hogy az 1848: V

és az erdélyi 1848: II. t. czikkék értelmében 1872. évben magukat beiratni jogosulva voltak, a választói jog gyakorlásában saját személyükre nézve megmaradtak.

A jobbról és balról felállott szónokok válogathattak a határozati javaslatok, módosítványok és indítványok között. Paczoly és Szilágyi Dzsó a központi szöveget védelmezték, Eötvös Károly Orbán javaslatát támogató, erősen visszautasítván a szászónokak a nemesség ellen emelt vádjait. Végre szavazás útján a központi szerkezet 5 szótöbbséggel elfogadott Vidliczkay irályi módosítványával.

A 3. §-nál megindult a vita a három és két lakrészt házak felett. Nagy György a kisebbségi vélemény előadója bágyadtan a tárgyra, de kihívólag a jobboldalra vonatkozólag indokolta a kisebbségi véleményt. Utána Paczoly János hatalmas érvekkel s igen érdekes historiai visszatekintéssel pártolá a központi szöveget. Mukics Ernő és Beliczey egymásután támogatták a kisebbségi véleményt. Végül a belügyminiszter reflectált Beliczey érveire és adataira, a többség zajos tetszése közt vissza utasítván Beliczey személyi támadásait. E §-hoz különben még csak vagy 18-an vannak felírva.

A román és szerb gabbaneműekre mult évben kimondott vámentesség megszüntetése tárgyában a kereskedelmi miniszter már megtette a szükséges intézkedéseket. A vámentesség, mint tudva van, a monarchia mindkét felének törvényhozása által elfogadott törvény értelmében folyó évi szeptember végeig tart s midőn a lakhatalmi törvényhozás jelenleg nincs együtt, csak azon esetben lenne az említett határidő előtt is megszüntethető, ha az osztrák kormány magára vállalná egy ily intézkedést a törvényhozása előtti felelősséget. Egyébiránt még ha ez nem történék is meg, szeptember utolsó napján mindenesetre végét éri a vámentesség. Körülbelül ily értelemben fog a kereskedelmi miniszter válaszolni azon interpellációra, mely e tárgyban a képviselőház ülésén hozzá intéztetett.

A nők és a vasuti szolgálat. A közlekedési miniszterium a következő sorokat teszi közzé. A nőknek a vasutüzleti szolgálatban való alkalmazása tárgyában f. hó 27-dikén 23.692 sz. a. kiadott körrendelet folytán több oldalról kérdés tépett az iránt, hogy melyek azon megkívántatások, melyek a nőket a vasuti szolgálatokba képesítik.

Annak megjegyzése mellett, hogy a nőknek azon szolgálati ágak keretében, melyek számukra a fentebbi rendelet szerint nyitva állanak, az idézett rendelet értelmében ugyanazon ismeretekkel, illetőleg képességgel kell bírniok, mint az ugyanazon állomásokra alkalmazott férfi kua, szükségesnek látja a miniszterium kinyilvánítani, hogy a képeség mérvenek szabályzat általi megállapodása a vasuti vállalatok önkormányzati körébe esik.

A magyar-osztrák vám- és kereskedelmi szerződés VIII. cikkében törvényerőre emelt vasuti üz-

letrend 62. §. szerint ugyanis a vasuti vállalatok kötelesek egy külön szabályzatot kibocsátani, mely az egyes állomásokhoz szükséges képességi megkívántatásokat megállapítja.

Az ekként hozott és a kormány által megerősített szabályzatok, melyek az egyes vasuti vállalatoknál a részletekre nézve különbözők lehetnek, állapítják meg tehát a képeség mérvéit és az ennek bizonyítására alkali tekintetben szükséges kellekeket, melyek birtokától, illetőleg kimutatásától ennél fogva az esetleg folyamodó nők alkalmaztatása feltételeztetik.

Ez irányban tehát mindenki közelebbi fevilágosításokat legkönnyebben közvetlenül azon vasuti vállalatától nyerheti, melynél magát alkalmaztatni óhajtja.

Erd. cath. status-gyűlés.

K.-Fehérvártt, július 3-án 1873. (délután.)
(Folytatás.)

Nem tudjuk, hogy az az előadó a miniszteriumban, a ki a miniszteri leiratot fogalmazza, milyennek képzelte a fennállott katolika Commissio hatáskörét. Hogy nem fogta fel helyesen, mutatja a leírás szövege. Kétségen kívül sokat lehet arról vitatkozni, hogy a katolika egyház világi vonatkozású és kiválón iskolai ügyei mekkora terjedelemben voltak a katolika Commissio hatáskörébe utalva; de egy dolog minden vitán felül áll: az tudniillik, hogy a katolika Commissio azokban az ügyekben, a melyek hatáskörébe tartoztak, véglegesen és döntőleg határozott, hogy határozatait, mint a fel-séges királyi főkörmányszék emanatioja, ócs. és apostoli kir. felsége nevében bocsátotta ki. A megyés püspök, mint olyan, és mint főkörmányszéki tanácsos, tagja volt a katolika Commissionnak, de a törvény világosan kikötötte, hogy előke nem. A dolog természetében volt, hogy midőn a Commissio tagjai mind katolikusok voltak és a megyés püspököt, mint legfőbb lelki pásztorukat tisztelték, mindig azon voltak, hogy minden ügyre nézve különös szult fektettek a püspök véleményére és obaj-tására, és ha csak az ügy veszélyeztetése nélkül lehetett, kerültek az ellenkezést a püspökkel; ám, de jure, a püspök szavazata csak egy szavazat volt és meg vagyunk győződve róla, hogy ha valamikor megtörtént volna, hogy a katolika Commissio határozata a püspök obajtsával ellenkezett volna, a püspök „veto“-ja, ha próbált volna is ilyenről utjába állani, a mire különben joga nem volt, még csak egy percznyire se késleltette volna a határozat végrehajtását.

Ma megváltoztak a viszonyok. Az igazgató tanács nem áll a király kinevezése által kiváló hivatalos hatalommal felruházott kormány közegekből, hanem egyszerűen a statusgyűlés választottjából. A püspök e tanácsnak nem egyszerű tagja, hanem természetesen előke. Ehhez még az a sajátos anomalia is járul, hogy a püspök és az igazgató tanács

„Tedd a mit parancsolok,” válaszol „és ne kérdezősködjél! Szolgám vagy, engedelmeskedj! Mit csináltál?” kérdé egy lélekzettel s egyszerre elhallgatott; a pihenés perczé tanuskodott róla, hogy egy perczre a düh diadalmaskodott hangja felett.

„Megnézheti, ha kíváncsi rá. Ott a nyitott asztal, ott vannak az iratok.”

„Szemléljen! Mit csináltál most?”

„Az ön dolgát, még pedig jól.”

„Képmutató, lepcsés száju! sima képű kenőszaru!” (Ez utóbbi cím kihatólag — shire kizáró birtoka s arról a fekete balzsamos szaruról szól, melyet itt rendesen a kacsikerekre akasztanak, hogy megkenje azt.)

„Most, Crimsworth Eduárd, elég volt. Eljött az ideje, hogy bevégezzük számadásainkat. Három próba-hónapot töltöttem ki szolgálatban s ugy talá-lom, hogy ez a legutólsóabb rabság a nap alatt, Keressem magának más segédet. Tovább nem maradok.”

„Mit, te mersz nekem felmondani? Megállj legalább, hadd adom ki fizetésedet.” S ezzel lekasztotta a vastag ostort, mely a macintosh mellett függött.

„Meg nem tudtam állani, hogy a megvetés egy nemével el ne kacagjam magam; de nem is igyekeztem, hogy csillapítsam vagy elnyomjam. Majd megette a méreg s midőn egy darabig istentelen otrombasággal káromkodott, anélkül azonban, hogy az ostort csak fel is merte volna emelni, folytatta:

„Belátok a vesédbbe s ismerlek, mint a két-krajcáros, te nyomorult, nyivákoló, tányérnyaló! Mit beszéltél összevissza rólam X-ben? Erre felelj!”

(Folytatás következik.)

„KELET“ TÁRCZÁJA.

A tanár.

Regény.

írta: Currer Bell,
Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.
(Folytatás.)

Ötödik fejezet.

Minden dologban van fokozat, az érzelem minden árnyalatában, az élet minden helyzetében. Ez igazságot forgattam eszemben, miközben egy január reggel zúzos szürkületében lépcsőmőm le, a fikos utcán végighaladtam, mely mrt. King házáttól a gyárig vezetett. A gyári munkások majdnem egy órával előttek meg s az egész gyár ki volt világítva s a munka javában folyt, mikor megérkeztem. Szokás szerint az irodába siettem, helyemre; még csak akkor gyújtottak be s a tűz csak füstölgött; Steigton még nem érkezett meg. Betettem az ajtót s asztalomhoz ültem; kezeim még meredek voltak a félig fagyos mosdó viztől: addig nem irhattam, míg hajlékonyságukat vissza nem nyerték, így hát gondolatimat űztem tovább is; az alapige még mindig a „fokozat” volt. Az önelégültség fokozata zavarta meg kizárólag gondolatimat.

„Nos Crimsworth Vilmos,” szólalt meg lelkiismeretem, vagy mi, a mi szemünkben önmagunkat von kérdőre. „Jer s szerezz magadnak tiszta fogalmat arról, hogy mit akarsz, vagy mit nem akarsz?”

retett, kimondhatta volna, hogy az e feletti intézkedés a főügygyel kapcsolatosan a kir. bíróságot illeti. De nem így történt, mert a fellebbezés ezen ágának hely adtván, miniszter ur ő nmeltósága a bizottságot a vizsgálati költségek feletti kérés elsőfok ellátására, illetőleg határozathozatalra utasította.

Ezen leirat folytán idei március 30-án tartott közgyűlés alkalmával a megye bizottsága a fegyelmi választmány költségeit 522 frt 22 krban megállapította, de egyszersmind kimondotta, hogy e megállapított költségeknek kiáltal leendő megtérítése iránti határozatot az elrendelt tisztikereset felett hozandó törvényszéki ítélet kimondása után fog a megye bizottsága által meghozatni.

A bizottsági határozat azon ágrá, hogy a vizsgálati költségek kiáltal leendő megtérítése feletti határozat meghozatala a kir. bíróság ítélete utáni időre halasztassék, egy újabb felfolyamodás tétetvén. Belügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága idei 21.258 sz. a. döntvényével kimondotta, miszerént az ily természetű vizsgálati költségek viselése iránti kérdés a főügygyel együttesen lévő tárgyalandó és elintézendő, s min hogy a főügy a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik, a fegyelmi költségek megállapítása és azoknak ki által leendő hordozása iránt is a királyi törvényszék van hivatva határozni, a bizottság fenti határozatát, melyszerint a Molnár ellen folytatott vizsgálat folytán felmerült költségeket számokban megállapította (mert a kiáltal megfizetés kérdésébe egy sem bocsátkozott) megsemmisítette, s a megye bizottságát a szónyegen levő kérdésre vonatkozó iratoknak a királyi bírósághoz való áttételére utasította. Tövedni emberi dolog, de hogy e két leirat egymással egészen ellentézik, azt most is határozottan állítjuk, s belátta azt a többiek is, mindegyik névszerint szavazása folytán e nézetüknek jegyzőkönyvileg is kifejezést adott.

A „Molnár” ügygyel kapcsolatban felolvasottat a Prda József és Várna Demeter mint panaszlók által kiáltott Molnár Sándornak kébesített, s általa az aispán utján a megye bizottságához benyújtott előterjesztés, mely mellett kéri, hogy miután az ügy annyira retortákon ment keresztül s annyira elhúzódott, hogy egyik panaszló társuk Rosiu Tivadar immár belehalt, nehogy ők a még hátramaradt két panaszló is e perbe belehaljanak, a megye bizottsága végre valahára intézkedjék vagy hagyja abba az egész dolgot s helyezze vissza Molnár szolgabíróságába, kit a nép ugyis oly igen szeret s vissza helyzetetését epedve várja s a többiek... természetesen hogy a megye bizottsága e nevetésnek tartalma azonban Molnár által köztesdomásulag jól díjazott (de szoljon Várna ur én hallgatok) beadványt, miután a Molnár féle tisztikereseti ügy a törvényszék előtt áll, az illetőknek eredménytelenül visszaadati rendelte r.—l.

(Folytatása következik.)

Felhívás az erdélyi gabna-termelők-höz és kereskedőkhöz.

A pesti áru- és értéktőzsde elhatározta, hogy Budapesten évenként nemzetközi gabnavásárt rendez, s hogy az első f. évi augusztus 3-án fogja megtartani. E nemzetközi vásárok előnye a főbirtokosokra és kereskedőkre nézve annyira szembe szökő, hogy azt felesleges hosszasan magyarázni. A termelők találkozására a bel- és külföldi kereskedőkkel kedvező alkalmul szolgál, előnyös és közvetlen üzleti összeköttetésekhez. E mellett a tervezett vásárok célja hazánk fővárosának visszaszerzésén azon fontos állást, a melyet e téren már egyszer birt, s a melytől most Bécs versenye elűnti készűl. Azért alólirt kereskedelmi és iparkamara szívesen enged a pesti áru- és értéktőzsde bizottság felhívásának és hazafias, buzgó-kéréssel figyelmezteti az erdélyi termelőket és kereskedőket, hogy számos megjelenésükkel szíveskedjenek a kitűzött közös és moudhatni országos cél elérését előmozdítani, a mely a külföldi kereskedőkkel szemben csak akkor valósulhat, ha minél több termelővel lesz alkalmunk találkozni.

Kolozsvárt, július 10. 1874.

A kereskedelmi és iparkamara.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 11. 1874.

— Király ő felsége e hó 7-én Ischlbe rándult, hol valószínűleg a királyasszony Angliába való elutazásáig időzik.

— Király ő felsége folyó év szeptember havában meglátogatja Arad városát és Atzél Péter főispán házában fog meg szállni. Az udvari személyzetből egy fourier már oda is érkezett, hogy a király megérkezésére vonatkozó további intézkedéseket megtegye. A király három napig fog Aradon időzni.

— A városi bizottság tegnap délután tartott gyűlésében a mult gyűlésről szerkesztett jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után, elnököl polgármester bejelentette, miként a városi serház haszonbérbe adására nézve az árverés megtartatott s a szóbeli árverésen legutóbbi évi 12,500 frtot ígérő Tamási Péter volt. B-batott azonban három írásbeli ajánlat is, u. m. a Zsigmond testvérek, kik a sörházért évi 10,504 frtot, illetőleg 11,200 frtot s Habermann János szebeni polgár, ki évi 14,022 frtot ajánl 12 évi időtartamra. Habermann a szükséges bánatpénzt mellékelvén s a nyu,tandó biztosításra nézve is a hiteles okmányokat bemutatván, a városi bizottság

utastotta a tanácsot, hogy vele a szerződést kösse meg. A kolozsvári kir. törvényszék előbbének átiratát, melyben kérdést tesz, ha valjon hajlandó-e a város a járásbíróság részére az 1875-ik évre is szállást bérelni, a tanács tagadó véleménynyel terjesztvén be, e véleményt a bizottság egyhangulag magáévá tette. A daláregyesület igazgató választmánya köszönetet mondván a dalárünnepélyre megszavazott 2000 frtért, kéri: hogy ez összeg az általa felhatalmazott szakosztályi elnöknek Molnár Sándornak nyugtájára adassék ki. E kérés teljesítetteti határozatott. A szentesített törvények bejelentetvén, azok tudomásul vétettek. A ser behozatali díj, a nyári színház építésére megszavazott összeg, valamint a gyermekert alaptőkéje kamatjának biztosítása a minisztérium által kifogásoltatván, a mennyiben ezek előleges jóváhagyást igényeltek volna, az ezekre vonatkozó elkészített s felolvasott felvilágosító feliratokat a bizottság változatlanul elfogadta. A pálinkajog haszonbérbe adását illetőleg bejelentett, miként Zsigmond Elek évi 66,666 frt 67 krért azt fia számára haszonbérbe vette s a finomabb italokra nézve két raktár felállítását mellett is, az egyiket megtartja. A bizottság utasította a tanácsot a szerződés megkötésére. A számvérvesszék jelentése az 1872. és 1873. évi zárszámadásokról tudomásul vétetett. A rendőrszolgák felügyelőjének fizetésjavítására szükségelt 53 frt többlet, valamint a gyepmester járandóságai megszavaztaták, azon kikötés mellett, hogy ez utóbbi 2 lovat tartozik tartani. A kutyaadó behozatala és felvétele iránt közzétett szabályrendeletben azon módosítás tétetett, hogy a katonatisztek kutyájokról a kiszabott díj fel t fizessék. A megállapított eselédrendszer ügyre való felügyelet a tizedkapitányokra bízott. A huszmérés és huszmérési szabályok jóváhagyattak, kimondatván, miként szemlésez csak baromvros lehet. A ültői intézmény tovább fejlesztése tekintetéből a távsürgöny felállítására, 8 fizetéses tűzoltó s szertárnok javadalmazására, lakanya építésére s még szükségelt lovak beszerzésére szükségelt összeg megadatott. A nyári színház építésének műbirálai jegyzőkönyve felolvasatván, a bizottság elhatározta, miként a nyári színház építésére megszavazott 3500 frtot a színház intendánsának kiaoja, felelőssé tevén őt, hogy a szakferfiak által javasolt hiányokat és javításokat vállalkozóval tesse meg. A gyermekert építéséhez igényelt 90,000 téglá, az előállítási árban kiadatni határozatott, a tanácsra bízotván a fizetési teminukok méltányos meghatározása. A gyűlés hétfőn délután folytatattatni fog.

— Bányai Vitális t. polgártársunk a helybeli tűzoltók főparancsnokságához intézett hazafias szellemű levelében kifejtvén, hogy a tűzoltói közdekü intézmény biztosítása csak ugy eszközölhető, ha annak javára a polgárok áldozatkészsége állandó alapot teremti; e célra az adakozást részéről 50 frttal kezdette meg, buzdiú példát adandó. A főparancsnok ur ez adományt a tegnapi városi közgyűlésnek bejelentvén, a közgyűlés t. polgártársunknak egyhangulag köszönetet szavazott s egyszersmind főhatalmazta a parancsnokságot, hogy e célra adakozást gyűjtson. Kapcsolatban e hrral megemlítjük, hogy K. Biasini Domokos, két lovat, Benigni Samu derék polgártársunk evenkint két szekér szénát ajánlottak föl azon esetre, ha a városi közgyűlés a tűzoltói intézmény rendszeresítésére szükséges összeget megszavazza. Ez adományok s ajánlatok nem szorúlnak dícsőretre s reméljük, hogy a buzgó kezdeményezők példaadása sok követőre fog találni.

— Tekintetes Bányai Vitális ur, a kolozsvári önkéntes tűzoltó egyet parancsnokságához címzett levéllel, a beállítandó városi fizetéses tűzoltók pázalapjának gyarapítására ötven forintot küldött s levelében azon obajtasát fejezi ki, hogy bár más polgárok is járulnának filléreikkel a fizetéses tűzoltók létrehozásához. Alólirt az ajándékozó urnak köszönetet nyilvánt, a városi nagy érdemű közönséggel pedig tudatja, hogy a városi képviselői bizottság tegnap délután tartott ülésében 8 fizetéses tűzoltó beállítását, valamint az önkéntes tűzoltók részére szükséges építkezéseket elhatározta. Minorich Károly, főparancsnok.

— Fekete Pál ur, a mi hires városgazdánk, ki tárcza kérdést csinált vala a gyermekert építéséhez szükséges s a gyermekert választmánya által az előállítási árban kiszolgáltatni kért téglamennyiség megtagadásából, miután a közgyűlés a veto dacára a kérelem teljesítését meghatarozta — a mint értesülünk — szörnyű elkeseredésében lemondását beadni készűl. Kár volna érte, miután — köztesdomás szerént — ő is azon választottak közé tartozik, kiknek királtságos hivatásuk: emelkedett szelleműk és mely bölcsességük által Kolozsvár városát regeneralni. Ha őt eltaláljuk veszíteni, mi lesz belőlünk?? A megdöbbsent téglavetők fekete serege — a mint halljuk — gyász diszküldöttséget menesztetek hozzá, főlkérendő, hogy lemondási szándékától álljon el. A bekövetkezhető veszteség kiszámíthatatlan következményeire gondolva, koszosus költőnkkel mi is így fohászkozunk:

Rosz időket élünk, rossz csillagok járnak!

Isten! óvjad nagy csapástól mi magyar hazánkat!

— Ürmösi Sámuel, ügyvéd s városi képviselő bült tetemei ma délután 5 órakor fognak a helybeli indóházról a köztem-tőbe szállíttatni.

— Az orsz. dalárünnepély alkalmára építendő dalcsarnok ügyében abban történt végleges megállapodás, hogy az a lövőidénél állíttassék föl.

— A Petőfi-ünnepély tárgyában, mint lapunk közelebből jelezte, az egyetemi tanárok értekezlete tegnap megtartatott s a fölmerült indítvány — az idő rövidsége okán — nem fogadtatott el. A határozatot részünkről — bár más indok alapján — helyeseljük, mert nézetünk szerint Petőfi-ünnepély tartása nem egy tudományos egyetem, hanem p. o. a Kisfaludi társaság feladata, vagy társadalmi uton eszközölendő.

— A sötétér fáradhatatlan buzgalma kertésznél, mint tapasztaltuk, mindenféle szobanövények, a legnagyobb választékban, jutányos árban kaphatók. A virág kedvelő közönségnek figyelmébe ajánljuk e pártolásra érdemes szorgalmas kerteszt.

— A nyári színházban tegnap ismét a Rappó társulat szerepelt s a kis Thelsey Károly ügyes mutatványai, Bizarrelli és Neale testgyakorlatai, Rappó Sándor golyójátéka s a „különféle nemzetiségű szóp ifjú(?) högyek” csábos élő képleteik elég csinosak voltak a végre, hogy mulatságot szerezzenek, kik az ilyen műlátványokat már rég meg nem unták. A mutatványokat megelőzőleg a „Pajkos Diákok” című „vig operette” (van talán olyan is, a melyik nem vig ?) adatott; a meglehetősen közepes előadásból leginkább Kassai, Gájer Jeremiás emelkedett ki, ismét egy eredeti alakítással mulattatván a közönséget; K Pappné angolja is sikerültnek mondható s ha Vajdafinának elég hangja volna beszédre és énekre s ha nem mondaná mindig a közönségnek, mit szereplő társának akar mondani, ő is jól játszhatott volna; Neszedva Anna, mint legtöbbször, ugy ma is tapsokat aratott énekével; a karcsu diákoktól azonban még vártuk volna, hogy szabatosabban táncoljanak.

— Nyilvános köszönet. Tauffer József t. polgártársunk a b. városi gyermekert építéséhez szükséges téglá mennyiségéből négyezer darabnak a helyszínére szállítására ingyen vállalkozván, kedves kötelességemnek tartom, a társulat nevében ez önzéstelen buzga'máért köszönetemet nyilvántani s egyszersmind a jó példa követésére mindazon t. polgártársaimat, kiknek modjukban áll, tisztelettel föl-kérni. Kolozsvárt, 1874. jul. 11-én. Szász Domokos, elnök.

— Nyilvános köszönet. Dezső Béla ur utólagosan 3. o. e. forintot küldött be az „egyetemi kör” javára a nyári táncvizigalmat rendező bizottsághoz, melyért fogadja az ifjuság hálás köszönetét, Szász István pénztárnok.

— A kolozs-monostori gazdasági tanintézetnek 7 tanára, egy tanársegéd s 27 növendék részt vett a Julius hó 4-től 8-ig tartott mezőhegyesi tanulmányi kirándulásban. A kirándulás a legszebben sikerült, s az ismertetés leírására, mint az „Erd. G.” írja, egy arany pályadij van kitűzve, melyért az intézet növendékei Jul. 31-iki határral versenyezhetnek.

— Magyar-Győr-Monostori Kemény Polixena grófnő, kolozsvári birtokosnő, július 7-én Bécsben szüzbaj folytán meghalt.

— Az erdélyi gazdasági-egylet f. évi jul. 13-án d. e. 11 órakor báró Husár Sándor ur előnklete alatt a titkári szálláson választmányi gyűlést tart.

— A k.-fejérvári tűzoltó testület jelenleg 75 egyénből áll, s 4000 forint alaptőkével rendelkezik.

— A Dora féle akadémiai pályázat dícsőrettel kitüntetett művészek szerzője, mint Arany titkári értesítéséből olvasunk, Matlekovics Sándor akadémiai tag s miniszteri osztálytanácsos.

— Rochefort-jeleníti, hogy „Lanterneje” jövőre minden szombaton Bruxellesben fog megjelenni.

— Madridból távirják, hogy az almadeni bányamunkások főnökeik ellen föllázadtak, a felügyelőt megölték s egy mérnököt súlyosan megsebesítettek.

— Bertha Sándorról az aradi „Alföld” a következőket írja: Bertha Sándor jeles hazánkfi, ki csaknem állandóan Párisban lakik, s ott mint zenészi tekintélye a legkitűnőbb szakfolyóirat, a „Revue musicale” egyik tekintélyes munkatársa, francia művészi körök kiváló figyelemében részesül, pár bóra baza érkezett, s jelenleg városunkban tartózkodik. Künn sem feledkezett meg szeretett hazájáról, és igen sok szép magyar stíly zeneszerzeményét — ezek közt a symphoniát, melyet Párisban száp eikerrel adtak elő — hozta magával haza.

— Szászsebesen az elhalt Groisz Gusztáv helyébe a képviselő választás e hó 9 én kezdődött meg. Ordódy Pál és dr. Apáti István budapesti egyetemi tanárra történt a szavazás. Ki lett a győztes, még nem tudjuk.

— Fialat tengerészkapitány. A török szultán harmadik fia, ámbár csak kilencz éves, közelebb a hadi tengerésznél kapitányságra mozdíttatott elő.

— Reclus ur, ki a mult nyár nagy részét Erdélyben töltötte, mint Gerando Atila ur vendége, megkezdte utleírásait a „Tour de Monde” legutóbbi számában s első közleménye tökéletesen igénybe veszi a folyóirat egész számát. Diszes metszvények is illusztrálják az érdekes utirajzot, nevezetesen a keleti vasút több pontja, Kolozsvár látképe, az itteni, már lerombolt magyar és hidkapu, és több népriséleti kép, valamennyi Veres kolozsvári fényképész után.

— Könyv-szemle A magyar-német-francia irodalon legújabb termékeiből megérkeztek Stein János erd. muzeum egyt. könyvtárhoz Kolozsvárt: Kovek, magyar birodalom statisztikai kézi könyve, II-ik füzet, az egész mű ára 6 frt. — Francia pol-

gári törvénykönyv. (Code Napoleon) új olosó kiadás ára 2 frt. — Heczegh M., magyar családi és örök-lési jog. ára 2 frt. — Hajuk Imre, egyetemes európai jogtörténet. II. füzet: az alkotmányi fejlődés a 10 ik századtól a 14-ikig, ára 80 kr. — Vega's logarithmisch trigonometrisches Handbuch. 58-te Auflage. — Strauss Dvd. Fr. der alte und der neue Glaube. Ein Bekenntnis. 3 frt 60 kr. — Bastian, die deutsche Expedition an der Loango Küste. I. Band. 6 frt. Büchner L. der Gottesbegriff und dessen Bedeutung in der Gegenwart. 60 kr. — Kunis, neueste illustr. Münz Maas und Gewichtskunde. 5-te Auflage. In Heften a 45 kr. — Verne Jules, le Docteur Ox. 1 frt 80 kr. — Verne Jules, Une ville flottante 4 frt 80 kr. Johnny Ludlow. in two volumes. 1 frt 92 kr. — Braddon, taken at the flood. 3 volumes 2 frt 88 kr.

KÖZGAZDASÁG.

— A budapesti nemzetközi gabnavásár rendezésével foglalkozó bizottságnak jul. 8-dikán Strasser előnklete alatt tartott ülésében bejelentetett, hogy az „új világ” helyisége szemeltetett ki a vásár helyiségeül. Kijelöltettek a posta s a távirai hivatal állomása s a történet fölmérés alapján kitűnt, hogy 80—85 czégnek jut külön hely hová asztalt, széket tehet és czégét kitűzheti. Szükség esetén szaporíthatók is lesznek ez állomások, a nélkül, hogy a közlekedés megszorulna. Mindazok tebát, kik ily külön helyre reflektálnak, jelentkezzenek a tőzsde titkárságánál f. hó 25-éig. A díj egy helyért 10 frt.

Szóban hozatott, vajjon lehetséges e megbízható statisztikai adatokat köztesdenni a gabnavásár napjára az ország aratási eredményéről. A vélemények megoszottak e fölött. Egy része a bizottságnak lehetőknek tartja, hogy oly biztos alapon, a minőre a gabnavásárnak szüksége van, összegyűjtessenek az adak? Tűzetes, kétségsbevonhatatlan számkokról szó sem lehet az aratási statisztikánál, de elegendő képet lehetne az idegeneknek nyújtani a termés nagyságáról, ha kipu'atoltatván a bevetett területek s különösen a biztosító társulatok segítségével, a termés átlagát megközelítő számokat terjesztene elő az illető statisztikai dolgozat.

Ezen nézet ellenében felhozatott, hogy maga a gabnatőzsde nem rendelkezik oly adatokkal, melyek neki erkölcsileg lehetővé tennék, hogy saját neve alatt tegye közzé az aratás eredményét; magánjellegű publikáció pedig nem találna kellő hitelt.

A gabnavásár látogatóira nagyobb fontossággal bír a minőség közvetlen megismerése s a termés mennyisége — néhány millió mázsa több vagy kevesebb — nem bír akkora hatással az ár alakulására, mint annak tudomása, hogy egyes országokban minő a termés és hogy a fogyasztó államokban minő szükséglet várható. Mudezen tényezők azonban augusztus vége előtt alig ismerhetők föl alaposan.

Azokra nézve, kik Magyarország termését kombinációjukba veszik, elég tudni, a mi kétségtelen, hogy az idei termés kvalitása kitűnő s hogy egészben véve jó a termés mennyiség tekintetében is.

Ezen eszmecsere folytán a bizottság elejtette a statisztikai munkálatot, kifejezvén azon reményt, hogy a hazai sajtó s azon íróink, kik a külföldi sajtóval érintkezésben vannak, Magyarország idei termését tűzetesen ismertetni s a budapesti nemzetközi gabnavásár jelentőségét méltányolni fogják.

A bécsi liszt- és gabnatőzsde által tervezett gabnavásár — mint már említők — augusztus hó közepére tűzetett ki s okul, hogy miért teszik 10—12 nappal későbbre a budapesti vásár napjává, azt hozták föl, hogy lehetetlen korábban elégséges gabnamutatványokkal rendelkezni. Ez állítással szemben koustálhatjuk, hogy az ország különböző vidékeiről már is érkeznek mutatványok Budapestre és pedig rozsbl, árpából és búzából, honnan kívánatára már is szétküldhetők mutatványok, hogy a jövő hétre már vasuti rakománynyal érkezék ide gabna Budapestre s végre az augusztus 3-án a fővárosban tartandó vásáron nemcsak elégséges gabnaminta, hanem idei búzából való liszt és kenyér is lesz látható.

— A décsi piac árai jul. hó 10-dikén a auszt. mérő Tisztabuzza 6 frt. 80 kr elegybuza 6 frt. 20 krajczár, rozs 4 forint 50 krajczár zab 1 forint 10 kr pityóka 2 frt 30 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsír 70 kr. Egy kupa borsó 32 kr. lencse 22 kr. paszuly 20 kr. Egy mázsa kenyérliszt 14 frtEgy font marhahús 18 kr.

— Abeszterezsei piac árai jul. hó 9-én auszt. mérő Tisztabuzza 6 frt — kr, elegybuza 4 frt 80 k. rozs 4 frt 90 kr. kukoricza — ft — kr. zab 8 frt 70 kr. pityóka 2 frt 40 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy font disznózsír 52 kr. egy kupa borsó 20 kr. lencse 20 kr paszuly 20 kr Egy mázsa kenyér liszt 13 frt Egy font marhahús 16, Egy mázsa szőna 2 frt 40 kr. Egy 81 tűzi fa kemény 7 frt. 50 kr.

Távirati tudosítás a bécsi tőzsdéről

Julius 7-én 5% Metalliques 70.15 frt. Kamat —. — 5% Nemzeti kölcsön 75.30 frt 1860 Kölcsön 109.75. Bankrészvénny 982 Hitalintézeti részvények 226.75 London 111.70 ft. st. Ezüst 103.75 Cs.kir. arany — Napleondor 8.92 1/2.

Urbéri kötvények: Magyarországi 76.75. Temesi 75.— Erdélyi 73.60. Horvátországi 78.—

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

